

Муниципальное общеобразовательное бюджетное учреждение средняя общеобразовательная школа с. Ургаза
муниципального района Баймакский район Республики Башкортостан

Рассмотрено и принято
на заседании МО учителей
башкирского языка и литературы
Руководитель
Хисаметдинова Г.З.
Протокол № 1
от «21» августа 2015г.

«Согласовано»
Заместителем директора по УВР
З.Х. Минишева /Минишева З.Х./
«28» августа 2015г.

«Утверждаю»
Директор школы
З.Р. Макатова /Макатова З.Р./
Приказ № 77
от «28» августа 2015г.

Рабочая программа
по башкирскому (государственному) языку для 7б класса
учителя башкирского языка и литературы первой категории
Хисаметдиновой Гульниры Зуфаровны
на 2015-2016 учебный год

с. Ургаза-2015

Аңлатма языу.

Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрзең 7-се класы өсөн башкорт (дәүләт) теленән эш программаһы.

Эш программаһы 70 сәғәткә бүленгән (азнаһына 2 сәғәт)

Дәрәслек: Башкорт теле: Укытыу урыс телендә алып барылған мәктәптәрзең 7-се синыф укыусылары өсөн дәрәслек. Усманова М.Ғ. – Өфө: Китап, 2008.

Программа кимәле : базис. Базис программаһында 2 сәғәт бүленгән.

Укытыусының тел буйынса укыу-укытыу методик комплекты :

1. Башкорт теленән программа. (Укытыу урыс телендә алып барылған мәктәптәрзең I – XI кластары өсөн). Төзөүселәре: Усманова М.Ғ., Ғәбитова З.М. – Ижевск: «КнигоГрад», 2008.
2. Башкорт теленән диктанттар һәм изложениелар йыйынтығы. Усманова М.Ғ., Ғәбитова З.М. – Өфө: Китап, 2009.
3. Укытыу урыс телендә алып барылған мәктәптәрзең 7-8-се кластары өсөн «Башкорт теле» дәрәслегенә методик күрһәтмәләр. Усманова М.Ғ., Ғәбитова З.М. – Өфө: Китап, 2006.

Укыусылар өсөн тел буйынса укыу-укытыу методик комплекты: Башкорт теле: Укытыу урыс телендә алып барылған мәктәптәрзең 7-се синыф укыусылары өсөн дәрәслек. Усманова М.Ғ. – Өфө: Китап, 2008.

Программа үзәнәлектәренәң характеристикаһы:

Эш программаһы Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы тарафынан раҗланған «Башкорт теленән программа» (Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрзең I-XI кластары өсөн) нигезендә төзөлдө. Төзөүселәре Толомбаев Х.А., Дәүләтшина М.С., Ғәбитова З.М., Усманова М.Ғ. – Ижевск: «КнигоГрад», 2008.

Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы тарафынан тәкдим ителгән программа Башкортостан Республикаһы Баймак районы муниципаль районы хакимиәте муниципаль бюджет дөйөм белем биреү учреждениеһы Урғаза төп дөйөм белем биреү мәктәбенәң укыу планына ярашлы рәүештә тормошка ашырыла.

Был эш программаһында федераль һәм республика закондары талаптары тормошка ашырыла:

«Рәсәй Федерацияһы халыктары телдәре тураһында» законы, Рәсәй Федерацияһының «Мәғариф тураһында» Законы, «Башкортостан Республикаһы халыктары телдәре тураһында» законы, Башкортостан Республикаһының «Мәғариф тураһында» Законы.

Программаның йөкмәткеһе 3 йүнәлештә төзөлгән:

1. Балаларҙы һөйләшергә өйрәтәү үзәк бурыс.
2. Тел менән әзәби материалдары бергә кушып өйрәнелә (интеграция).
3. Лингвистик һәм әзәби күренештәр, укыу материалы нигеҙендә, практик кулланыу максатынан сығып өйрәнелә (коммуникатив йүнәлеш).

Максаттар һәм бурыстар:

1. Укыусыларҙа башкорт телендә һөйләгәнде, укығанды, радиотапшырыуҙар тыңлағанды аңлау күнекмәләре булдырыу (аудирование).
2. Аралашыуҙа кәрәк була торған типик һөйләмдәрҙе күсереп, үз фекерҙәрен билдәлә кимәлдә үз аллы языу күнекмәләрен булдырыу.
3. Башкорт телен өйзә, йәмәғәт тормошонда, хеҙмәт процесында практик файзаланырға өйрәтәү.
4. Башкорт телен практик өйрәнеүгә бәйләп, балаларҙы башкорт халкының тарихы, мәҙәниәте, сәнғәте, әзәбиәте, милли йолалары, башкорт халкының күренекле шәхестәре, уларҙың эшмәкәрлеге, ижады һәм башкалар менән таныштырыу, балаларҙы башкорт донъяһына алып инеү, башкорт халкына, үзҙәре йәшәгән тәйәккә ихтирам һәм һөйөү тәрбиәләү. Текстағы яңы һүзҙәр, фразаларҙы аңлатыу, һүзлек эше үткәрәү мотлак.
5. Әсәрҙе өлөшләп, һайлап, ролдәргә бүлөп, сылбыр буйынса укыу, тексты магнитофон язмаһынан тыңлау, йөкмәтке буйынса һорауҙарға яуап биреү кеүек эштәр башкарығанда, һүзлек эше иғтибар үзәгендә тора.
6. 5-6-сы кластарҙа алған белемдәр тулыландырыла. Темалар буйынса языусылар, шағирҙар ижады менән таныштырыу, яңы текстар укыу, диалог һәм монолог ярҙамында бәйләнешле һөйләм төзөү дауам итә.
7. Туған тел, белем, укытыусы, мәктәп һәм көзгө байлыҡ тураһында һөйләшеү күберәк урын ала.
8. Бәйләнешле текст төзөү, бер телдән икенсе телгә тәржемә итеү күнегеүҙәре башкарыла.

Укыу – тематик планы

№	Тема	Сәғәттәр һаны
1	Яңынан мәктәпкә	10
2	Ауыл тормошо	9
3	Башкортостан буйлап сәйәхәт	4

4	Спорт. Спорт кәрәк-ярактары	6
5	Мин һәм безнең җанлы	8
6	Әхәй, әсәкәйем...	3
7	Сәнгәт оҗталары	10
8	Исемнең матур – келдәр кушкан?	3
9	Борон-борон заманда...	2
10	Берзәмлек, дуслык, тыныслык	2
11	Яз килә	4
12	Йәллә йәй	6
	Бөтмә	70

Язма эштәрнең төрләре:

Диктант– 8

Телмәр үстөрү:

Изложение – 1

Инша – 1

Картина буйынса эш – 2

Тест – 3

Укытыу предметының төп йөкмәткеһе

I. Яңынан мөктәпкә (10 сәғәт)

5-6-сы кластарға алған белемдәрҙе тулыландырыу. Был тема буйынса яҙыусылар, шағирҙар ижады менән таныштырыу, яңы текстар уҡыу. Диалог һәм монолог яҙамында бәйләнешле һөйләм төҙөү дауам итә. Туған тел, белем, укытыусы, мөктәп һәм көзгө байлыҡ тураһында һөйләшеү күберәк урын ала. Бәйләнешле текст төҙөү, бер телдән икенсе телгә тәржемә итеү күнегүҙәре башкарыла. Көз, көзгө эштәр, уңыш йыйыу темалы төп урындарҙың береһен алып тора.

Мөктәп, уҡыу, китап, икмәк, уңыш, емеш-еләк тураһында мәкалдәр, әйтемдәр, йомактар менән танышыу.

Грамматика:

6-сы класта үтелгәндәрҙе кабатлау.

II. Ауыл тормошо (9 сәғәт)

Ауыл тормошо, ауыл кешеләренең көнкүреше, хезмәт, игенсе хезмәте тураһында әңгәмәләр үткөрөү. Игенсе эшенең һескәлектәрен һөйләү. Ауыл тормошононң кала тормошонан айырмалы яктары тураһында аңлатыу. Ауыл еренән сыжкан күрәнеклә шөхәстәрҙең тормош юлы менән таныштырыу, оҫрашыуҙар ойоштороу. Был тема буйынса азылған әҫәрҙәр укыу.

Грамматика:

Җылым. һүзбәйләнеш. һөйләм төзөлөшө.

III. Башкортостан буйлап сәйәхәт (4 сәғәт)

Башкортостан тураһында 1-6 класстарға үтелгәндәрҙе кабатлап, белгән фактик материалды эзмә-эзлеклә итеп һөйләргә өйрөнөү. Был тема буйынса укыусыларға яңы мәғлүмәт биреү. Тыуған еребезҙең сал тарихы барлығын, Башкортостан тураһында рус азыусылары, «Урал» эпосы, һуңғы йылдарҙағы тарихи Башкортостан ерендә үткөрөлгән фәнни экспедициялар мәғлүмәттәре менән таныштырып китеү («Арҗайым», «Сынташты», боронғо калалар, алтын әйберҙәр табыу һ.б. тураһында), бының өсөн һуңғы йылдарҙа сыжкан матбуғат баҫмаларына мөрәжғәт итеү. Был тема буйынса төкдим ителгән әҫәрҙәр менән танышыу, укыусыларҙың азыу һәм һөйләү телмәрен үҫтереү өҫтөндә эш алып барыла.

Грамматика:

Яңғызлыҡ иҫемдәр.

IV. Спорт. Спорт көрөк-ярактары (6 сәғәт)

Кешегә сәләмәт булыу өсөн спорт менән шөғәлләнергә көрәк икәнлеген аңлатыу һәм был турала укыусылар менән һөйләшәү, әңгәмә ойоштороу. Укыусылар үззәре спорт менән кызыкһыныулары, күренекле спортсмендар тураһында һөйләргә өйрөтөү. Спорт тураһында теле-радио тапшырыулары, газета материалдары буйынса һөйләү.

Башкортостанда спорт төрҙәре. Спорт өлкәһендә данлыклы кешеләр.

Грамматика:

Башкорт теленең үзенсәлекле хәреф, өндәре, һөйләм төрҙәре.

V. Мин һәм безҙең ғаилә (8 сәғәт)

Укыусы үzeneң ғаиләһе тураһында тулы һәм иркен һөйләй белергә тейеш. Сөнки был тема йылдан-йыл кабатлана. Ғаилә ағзаларын дөрөс атау, уларға ихтирамлы, иғтибарлы булырға өйрөтөү. Ғаилә, ғаилә ағзалары тураһында язылған әсәрҙәр укыу, уларҙы аңлы кабул итергә өйрөтөү, һөйләү күнекмәләрен үстөрөү. Укылған әсәрҙәр буйынса план төзөргә өйрөтөү, план буйынса һөйләү. Телмәр үстөрөүгә айырым иғтибар бирелә. Был бүлектә билдәле рәссамдарҙың әсәрҙәре күп кенә урын алған. Картинаны карай, аңлай һәм уның йөкмөткөһөн һөйләргә өйрөтөү.

Грамматика:

Ғылым. Ғылымдарҙың заман, зат, һан менән үзгөрөшө.

VI. Әәйзәр байрамы. (3 сәғәт)

Әәй, өләсәйзәрзең изгелеге, кәзере хакында әсәрзәр укыу, йөкмәткелә өстөндә эш төрзәре башкарыу, һүзлек байлыктарын арттырыу. "Катын-кызлар байрамы тураһында әңгәмәләр, иртәлектәр үткәрәү, данлыклы катын-кызлар менән орашыулар ойоштороу.

Грамматика:

Төркөүес тураһында төшөмсө. Тезеү төркөүестәре.

VII. Сәнгәт оҫталары. (10 сәғәт)

Республиканың данлыклы һәм арзаклы шәхестәре менән танышыуҙы дауам итеү. Сәнгәт оҫталарының тормош юлы һәм ижады менән таныштырыу. Теле-радио тапшырыулар, язмалар карау. Уларҙың әсәрҙәрен таныу, данлыклы кешеләребез тураһында һөйләй белеү. Йырлар өйрөтөү, бергәләп йырлау, һәләтле балалар менән йырлар өйрөнөү. Мәктәп сәхнәһә өсөн концерт номерлары әзерләү.

Грамматика:

Эйәртеү төркөүестәре. Төркөүестәрҙең дөрөҫ язылышы. Төркөүес темаһын нығытыу.

VIII. Исемдә матур, келдәр кушкан? Исемдәрҙә – ил тарихы (3 сәғәт)

Был тема кеше исемдәренән башка тау, ер, һыу атамалары менән берлектә алып барыла. Исемдәрҙең мәғәнәһә, уның кеше хөж-фигеленә төҫир итеүе. Данлыклы кешеләрҙең исемдәренә бәйләп, төрлө тарихи вақиғалар һөйләү, әсәрзәр укыу. Атамалар буйынса легендалар, ривәйәттәр укыу за дәрестәрҙә кызыклы, мауыжтырғыс итеп үткәрергә ярҙам итәсәк.

«Исемдәрҙә – ил тарихы», «Исемең матур, кимдәр кушкан?» темаһына иртәлектәр үткөрөү, укыусыларҙың һөйләү телмәрен үстөрөргә, кеше алдында сығыш яһау өсөн ярҙам итәсәк.

Грамматика: Бөйлөүестәр. Яңғызлыҡ исемдәргә дөрөҫ яҙыу кағиҙәһен кабатлау.

IX. Борон-борон заманда... (2 сәғәт)

Башҡорт халыҡ ижады темаһын киңәйтеү, укыусыларҙың белгәндәрен тулыландырыу, һүз байлығын, һөйләү телмәрен үстөрөү максат булып тора. Күберәк иғтибарҙы текстты аңлы кабул итеү һәм йөкмөткөһөн һөйләй белеүгә йүнәлтеү. Бында башҡорт халыҡ әкиәттәренән башка, Ф.Туғызбаеваның «Тайыштабан һиңә уйнарға сыжманы?» әкиәте лә урын алған. Уларҙың айырмаһын билдәләп үтеү көрөк.

Грамматика:

Киҫәксә тураһында төшөмсә.Киҫәксәләргә бүленеш. Киҫәксәләргә дөрөҫ язылышы.

X. Берҙәмлек, дуҫлыҡ, тыныслыҡ (2 сәғәт) Иң төп темаларҙың береһе – берҙәмлек, дуҫлыҡ, тыныслыҡ. Бында тик кешеләр араһындағы дуҫлыҡ тураһында ғына һөйләшеү бармайса, ә халыҡ-ара булған мөнәсәбәттәрҙә иғтибар үзәгендә торорға тейеш. Был тема буйынса укыусыларҙы аңлап фекер йөрөтөргә һәм һөйләй белергә өйрөтөү. Укылған әсәрҙәргә йөкмөткөһө буйынса фекер алышыу, әңгәмә ойоштороу.

Грамматика:

Мөнәсәбәт һүзҙәр. Ымлыктар. Уларҙың дөрөҫ язылышы.

XI. Йәмле йөй (6 сәғәт)

Йәй мизгеленең үзенсәлектәрен билдәләү. Укыусыларҙың һүз байлығын арттырыу, һөйләү һәм языу телмәрен үстөрөү. Тәбиғәттә күзәтөү, алған тәҫсираттар буйынса фекер алышыу. Был айҙарҙа узғарылған Милли байрамдар менән таныштырыу, улар тураһында белгәндәрен һөйләү. Балаларҙың йөйгә ялы, хеҙмәте, ололарға ярҙамы тураһында әсәрҙәр уҡыу һәм әңгәмәләр үткөрөү.

Грамматика:

7-се класта үткәндәргә кабатлау, дөйөмләштерөү.

Укыусыларҙың белем киңәленә талаптар

7 класс өсөн телмәр күнекмәләре:

1. Өйрөнөлгән әсәрҙәрҙең авторын, исемен беләү;
2. Языусы ижад иткән художестволы картиналарҙы уйлап күз алдына баҫтырыу;
3. Эпик һәм лирик әсәрҙе айыра беләү;
4. Программала ятлау өсөн төкдир ителгән әсәрҙәрҙең текстын ятлау, 8-10 шиғырҙы яттан тасуир һөйләй беләү.
5. Художестволы, фәнни популяр һәм публицистик текстарҙы кысҡырып, етеҙ уҡыу;
6. Художестволы әсәрҙәрҙе тасуир уҡыу;
7. Зур булмаған хикәйәләрҙе йәки уларҙың өзәктәрен һөйләп бирәү.
8. Йәмғиәт тормошонда телдең роле; туған телдең әһәмиәте;
9. Фонетика, телмәр өндәре, ижек, баҫым, һузынжы һәм тартынжы өндәр;
10. Графика, алфавит; хәрефтәрҙең өндәргә сағылдырыуы төпөнсәләре;

11. Лексика; һүзгең лексик мәғәнәһе; һүзгең тура һәм күсмә мәғәнәһе; синоним, антоним, омоним;
12. Исемдәрҙең һан, киеш менән үзгәреше, күплек һәм киеш ялғауҙарының дәрәҗә язылышы, яңғызлыҡ исемдәрҙең дәрәҗә язылышы;
13. Ғылымдарҙың заман, һан, зат менән үзгәреше;
14. Ярҙамсы һүз төркөмдәре, уларҙың язылышы, һөйләмдәге роле.
15. Ижади диктанттар, изложениелар һәм иншалар яҙыу.

Уҡыу-уҡытыу программаһында планлаштырылған һөҙөмтәләргә үлчәштерелгән баһалау

Класса һәм өйҙә башкарыла торған язма эштәр өйрөтөү һәм тикшерөү характерында була. Уларға түбөндәгеләр инә:

1. башҡорт теленән төрлө типтағы күнегеләр;
2. төрлө эштәр (башҡорт теленән рус теленә һәм киреһенсә);
3. дәреслектәргә әҙби тексттарға пландар төҙөү;
4. һорауларға язма яуаптар һәм иншалар;
5. тел һәм әҙби материалдар буйынса аналитик һәм дөйөмләштерөү тибындағы схемалар, проекттар төҙөү.

Башҡорт теленең ағымындағы, сирек йәки йыл азағында, шулай уҡ уҡыу йылы башында инеү диктанты, зур темаларҙан һуң йомғалар контроль эштәре үткөрөлә. Ағымындағы контроль эштәр программаның өйрөнөлгән материалын үлчәштерелгән тикшерөү маҡсатында уҙғарыла. Уларҙың төрө һәм үткөрөү йышлығы өйрөнөлә торған материалдың катмарлылығынан, уҡыусыларҙың белеш кимәленән сығып билдәленә. Ағымындағы контроль эштәр өсөн уҡытыусы йә тотом дәресте, йә уның бер өлөшөн генә файҙалана ала.

Укыу йылы башында икеү диктанта, сирек һәм йыл азағында йомгаклау контроль эштәре мәктәп администрацияһы менән берлектә төзөлгән график буйынса үткәрелә. Контроль эштәргә сиректең беренсе көнөндә һәм дүшәмбелә үткәреү тәкдим ителмәй.

Календарь – тематик планлаштырыу.

№	Тема	Дата		Искәрмә
		План.	Факт	
	<i>Яңынан мәктәпкә.</i>			
1	1 сентябрь. Башкорт теленең үзенсәлекле өндәре	01.09		
2	М. Кәрим. Укытыусыма. Сифат дәрәжәләре.	02.09		
3	Тел – халыктың иң зур хазинаһы. Ижек	08.09		
4	Башкорт телендә һузынжы һәм тартынжы өндәр	09.09		
5	В.Баймырзина. Дуслык. Җылым төркөмсәләре	15.09		
6	З.Бишшева. Башкорт теле. Алфавит	16.09		
7	Исемдәрҙең килеш менән үзгәреше.	22.09		
8	Шифалы үлөндәр. Җылымдарҙың заман менән үзгәреше	23.09		
9	К.Кинйәбулатова Көзгә еткәс	29.09		
10	Аңлатмалы диктант Җара алтын.	30.09		48-се бит
11	Хаталар өстөндә эш.	02.10		
	<i>Ауыл тормошо.</i>			

12	Алтын башактар әкиәте	06.10		
13	Җылым. Җылым төркөмсәләре	07.10		
14	Т.Йосопов Икмәк есе. Сифат җылым	13.10		
15-16	Т.ү. Изложение Таштау	14.10 20.10		78-се бит
17	Хаталар өстөндә эш. Җан кәрзәм әкиәте. Һандарзың дөрөс язылышы	21.10		
18	Контроль диктант. Башжорт балы	27.10		52-се бит
19	Хаталар өстөндә эш. Йомҗаклау. Сирек буйынса кабатлау	28.10		
	<i>II Сирек</i> <i>Башжортостан буйлап сәйәхәт</i>			
20	М.Кәрим. Башжортостан. Исем	10.11		
21	Башжорт халык йыры Урал. Уртаклык һәм яңғызлык исемдәр.	11.11		
22	Р.Ғарипов. Урал йөрөгә. Хәзерге заман сифат җылым	17.11		
23	Арҗайым. Грамматика буйынса үтелгөндә кабатлау	18.11		
	<i>Спорт. Спорт кәрәк яраклары</i>			
24	Беззең ғаилә арышта. Сифат җылым. Башжортостанда спорт төрзәре. Һүзлек менән эш	18.11		
25	Нәҗиб Изелбай. Беззең катокта. Киләсәк заман сифат җылым	24.11		
26	Т.Яблонскаяның “Иртә” картинаһы буйынса эш	25.11		
27	Биремле диктант. Ат	01.12		
28	Хаталар өстөндә эш. Акбузат ипподромы. Киләсәк заман	02.12		53сө бит

	сифат кылым. Тест			
29	Башжортостан – чемпиондар иле. Һөйләм. Һөйләм. Һүзлек менән эш	08.12		
30	Җыш тураһында әңгәмә. Үтелгәндә кабатлау	09.12		
	Мин һәм безҙең ғаилә			
31	Иң көҙөрлө кеше – әсәй	15.12		
32	В.Сидоров. Салауаттың туғандары	16.12		
33	Ғ.Рамазанов. Яңы йыл менән. Һөйләмдә һүзҙәр тәртибе	19.12		
34	Контроль диктант. Шашка уйнарға өйрөн	22.12		56-сы бит
35	Хаталар өстөндә эш. Җышҡа әйләнгән әбей. Әкиәт	23.12		
36	Йомғажлау. Сирек буйынса үтелгәндә нығытыу	29.12		
	III Сирек			
37	Дуҫым, серҙәшем. Хәл кылым	19.01		
38	Минен езнәм. Һүзлек менән эш. Т.ү. Ф.Исмәғилевтың «Йылға буйында» исемле картинаһы буйынса әңгәмә	20.01		
39	Атай көңәше. К.Даян	26.01		
	Әәй, әсәкәйем...			
40	Ф.Рәхмәғолова. Безҙең әсәй.	27.01		
41	З.Воскресенская.Әә. Теркәүестәр	02.02		
42	Атай менән өләсәй. Ш.Бикжол. Тезеү теркәүестәре	03.02		
43	Аңлатмалы диктант. Шәжәрә	09.02		60-сы бит
44	Хаталар өстөндә эш. Үтелгәндә кабатлау	10.02		

	Сәнгәт оҫталары			
45	Башҡортостан сәнгәт оҫталары	16.02		
46	Х.Әхмәтов. Тыуған ауылым. Эйәртеү теркәүестәре	17.02		
47	Р.Заһретдинов. Ҡулызсы. Эйәртеү теркәүестәре	24.02		
48	Мәшһүр бейеүсе Р.Туйсина. Тезеү теркәүестәре	01.03		
49	Һүзлек диктантаы. Ете ғәжәп һан	02.03		
50	Хаталар өҫтөндә эш. Тезеү теркәүестәре. Салауат Юлаев – башҡорт халыҡ батыры	09.03		
51	С.Юлаев. Егеткә Ҡатын-кыздар байрамы.	15.03		
52	Контроль диктант. Йомабай курайсы	16.03		65-се бит
53	Хаталар өҫтөндә эш. Синыфтан тыш укыу	22.03		
54	Йомғажлау. Сирек буйынса үтелгәндәрҙе ҡабатлау	23.03		
	IV Сирек Исемәң матур кемдәр ҡушҡан?			
55	Исемдәрҙә – ил тарихы. Кеше исемдәре. Бәйләүестәр	05.04		
56	Т.ү. Инша Яз ҡилә	06.04		
57	Хаталар өҫтөндә эш. Апрель менән. Бәйләүестәр	12.04		
	Борон-борон заманда...			
58	Башҡорт халыҡ әкиәте. Ирәндек. Ҡиҫәксә	13.04		
59	Тайыштабан һиңә уйнарға сыжманы?	19.04		
	Берҙәмлек, дуҫлыҡ, тыныслыҡ			
60	Ш.Бикҡол. Тыныслыҡ кәрәк	20.04		
61	К.Кинйәбулатова Дуҫтарым күп. Мөнәсәбәт һүзҙәр	26.04		

	Яз килә			
61	Г.Юнысова. Умырзая. Тауышһыз тамсы. Мөнәсәбәт һүззәр	27.04		
62	С.Әлибаев. Кыйын һыуы. Ярзалсы һүззәр	03.05		
63	Иҫкәртмәле диктант. Һәж булығыз талпандан	04.05		75-се бит
64	Хаталар өстөндә эш. Яз сөскәләре. Ымлыктар	10.05		
	Йәмле йәй			
65	З.Котлогилдина. Йәй	11.05		
66	Б.Бикбай. Лагерь иртәһе. Һөйләмдә һүззәр төртибә. Башжортостанда йәй.	17.05		
67	Контроль диктант. Лагерь	18.05		76-сы бит
68	Хаталар өстөндә эш. Н.Котдосов. Кырышсалар	24.05		
69	ӘВәхитова. Юяш һәм сөскәләр	25.05		
70	Җылым төркөмсәләре	31.05		

Башжорт (дәүләт) телен өйрөнөү өсөн укыу – укытыу методик кулланималар

1. Башжорт теленән программа. (Укытыу урыс телендә алып барылған мәктәптәрзең I – XI класлары өсөн). Төзөүселәре: Усманова М.Ғ., Ғәбитова З.М. – Ижевск: «КнигоГрад», 2008.
2. Башжорт теленән диктанттар һәм изложениелар йыйынтығы. Усманова М.Ғ., Ғәбитова З.М. – Өфө: Китап, 2009.
3. Укытыу урыс телендә алып барылған мәктәптәрзең 7-8-се класлары өсөн «Башжорт теле» дәреслегенә методик күрһәтмәләр. Усманова М.Ғ., Ғәбитова З.М. – Өфө: Китап, 2006.

4. Усманова М. Г. Башкорт теле грамматикаһы таблицаларҙа һәм схемаларҙа.
5. Аслаев Т. Х., Атнағолова С.В. Телмәр үстөрөү буйынса сюжетлы картиналар. – Өфө: Китап, 1996.
6. Башкорт теле грамматикаһы таблицаларҙа. Фонетика. Морфология. – Башкортостандың бәләкәй даһийы. Өфө : «Эдвис» уҡытыу – методика үзәге, 2008.
7. Башкорт теленең аңлатмалы һүзлегә. Ураксин З.Г. – Өфө, 2004.
8. Русса-башкортса һүзлек. Ураксин З.Г., Саяхова К.Г. – Өфө, 1997.
9. Омонимдар һүзлегә. Җтәмов М.Х. – Өфө, Китап, 2006.
10. Башкорт теленең фразеологик һүзлегә. Ураксин З.Г. – Өфө, Китап, 2006.
11. Башкортостан энциклопедияһы. Шәкүров Р.З. – Өфө, Китап, 1997.
12. Электрон дәреслек. Башкорт (дәүләт) теле. 5-11 – Өфө: Мәғариф министрлығы, 2003.
13. Электрон дәреслек. Башкорт әҙәбиәте. 5-9 класс – Өфө: Мәғариф министрлығы, 2003.
14. Башкорт теле таблицаларҙа, схемаларҙа һәм кағиҙәләрҙә. Әбәкирова З.Ф. – Өфө, 2006.

Төп һәм өстәмә әҙәбиәт

1. Башкорт теле: Уҡытыу урыҫ телендә алып барылған мәктәптәрҙең 7-се синыф уҡыусылары өсөн дәреслек. Усманова М.Г. һ.б. – Өфө: Китап, 2008
2. Ғәбитова З.М. Телмәр үстөрөү дәресләре. – Өфө: Китап, 2009.
3. Башкортса – русса мәкәлдәр һәм әйтемләр һүзлегә. – Өфө: Китап, 1994.
4. Әбәкирова З.Ф., Әбәкирова Х.Е., Дилмөхәмәтов М.И. Мин башкортса уҡыйым – Өфө: Китап, 2007.
5. Тел төҙәткестәр, тизәйткестәр, һанамыштар. Төзөүселәр: Исәнғолова ӘФ., Дәүләтжоллова Г.Ш. – Өфө: Эшлекле династия, 2008.
6. Балалар уйын фольклоры. Сөләймәнов А.М. – Өфө, Китап, 2007.
7. «Башкортостан уҡытыусыһы», «Йәшәү», «Аҡбузат», «Аманат», «Йәшлек» гәзит-журналдары.

8. Ял минуттары өсөн күнегүзәр. Методик кулланиа. Төзөүселәр: Исәнғолова ӘФ., Дәүләтжолова Г.Ш. – Өфө: Эшлекле династия, 2008